

## Teknik- og Miljøforvaltningen

Teknik- og Miljøforvaltningen bad den 7. september 2018 om Indre By Lokaludvalgs bemærkninger til udkast til en forundersøgelsesrapport vedr. skybrudsprojekt for Sankt Jørgens Sø og Søpark. Svarfristen er den 28. september 2018. Vi forstår, at der er tale om et udkast, som forvaltningen arbejder videre med.

### **Borgerdialog**

Den 18. september 2018 var lokaludvalget vært for et borgermøde i Hotel Scandic om skybrudsprojektet for Sankt Jørgens Sø. Teknik- og Miljøforvaltningen holdt oplæg om projektet. Det takker vi for.

Ca.120 borgere deltog i mødet og rigtig mange gik forgæves, da der manglede plads i mødelokalet. Den store interesse understreger, at der er behov for mere borgerdialog om projektet, før man træffer flere politiske beslutninger om det.

Indre By Lokaludvalg foreslår derfor, at forvaltningen holder et borgermøde om indstillingen om sagen, som forvaltningen vil forelægge for Teknik- og Miljøudvalget senere i år. De politikere, der skal træffe beslutning om sagen, bør deltage, så borgerne kan drøfte projektet med politikerne og så politikerne kan tage borgernes synspunkter med i deres grundlag for beslutning.

Vi noterede os, at mange af deltagerne i borgermødet den 18. september 2018 var fra Frederiksberg og at inddragelsen i projektet af Sankt Jørgens Søpark, der jo ligger i Frederiksberg Kommune, bekymrer dem. Vi synes derfor, at forvaltningen skal opfordre Frederiksberg Kommune til at stå for borgerdialog om problemstillinger på Frederiksberg ved skybrudsprojektet.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at Indre By Lokaludvalg igennem flere år har bedt forvaltningen om at indgå i et samarbejde med lokaludvalget om borgerdialog om planerne for skybrudssikring i Sankt Jørgens Sø. Det ville have været naturligt at gøre, da Indre By Lokaludvalg netop er et uafhængigt lokalt forum, oprettet af Københavns Kommune med det formål at være et bindeled mellem københavnere i bydelen og politikerne på Københavns Rådhus.

28. september 2018 J.nr. 2018-0241377
--

### *Noter fra borgermødet*

Nedenfor har vi noteret borgersynspunkter fra mødet. Vi vurderer, at forvaltningen svarede fyldestgørende på meget af det, der blev sagt, men vi vurderer også, at det vil være respektfuldt overfor borgerne at svare skriftligt på de problemstillinger, som blev rejst:

- Danmarks Naturfredningsforenings holdning til sagen skal frem. Foreningen bør inviteres med til fremtidige borgermøder.
- Sankt Jørgens Sø har kulturhistorisk værdi. Søerne blev fredet i 1960'erne. Det skal respekteres.
- I Sankt Jørgens Sø er der ægte levende natur side om side med det urbane liv.
- Erfaringerne med bylivet ved Inderhavnen skræmmer. Der skal ikke være grønne områder ved Sankt Jørgens Sø, som indbyder til fest og larm med affaldsproblemer til følge.
- Kommunerne skal alene fokusere på nænsom skybrudssikring med respekt for byens værdier. Kommunen skal end ikke overveje at aktivere områder ved Sankt Jørgens Sø.
- Hvordan tilfører man søen merværdi? Stedet er i forvejen unikt.
- Forvaltningen arbejder med tre overfladeløsninger, men det er muligt at løse problemet med underjordiske løsninger.
- Overvejer man at inddrage andre søer eller områder?
- Behold de grønne områder og undgå for så vidt muligt fliser, asfalt og brosten. En fast belægning øger blot behovet for at skybrudssikre.
- Løsningen skal kunne tilføre området værdi i selv. Hvorfra skal denne værdi komme?
- Udbedring af de gamle og utilstrækkelige kloakker vil kunne afhjælpe dele af problematikken.
- Det er muligt at anlægge en rørledning under Gammel Kongevej med 6-7 meter i diameter. Regnen kommer fra Istedgade og Halmtorvet og burde ledes andre veje.

- Hvem får glæde af projektet? Vand i kælderen får vi stadig. Det er kloakkerne, der løber over. Det sker i dag ved "almindelige" store regnskyl.
- Kommer søen til at fungere som opsamlingsbassin, vil skrald og døde dyr komme ned i søen, og de vil ligge der og fermentere.
- Der bør opstilles flere løsninger end kun de tre, der nu er opstillet.
- Der må være alternative løsninger, fx ved at anvende de øvrige søer i skybrudssikringen.
- Hvis der skal være grønne områder ved Sankt Jørgens Sø, skal de ikke indeholde noget.
- Kan man åbne Ladegårdsåen og anvende den til skybrudssikring i stedet for Sankt Jørgens Sø?
- Det er en om'er.
- Skybrudsprojektet skal indrettes, så vandet løber hurtigt væk.
- Det forekommer at være et signaturprojekt for Københavns Kommune, som skal kunne mere, end der er behov for og ønske om. Stop overdimensionering og overambitioner.
- Indgreb på Frederiksberg-siden af Sankt Jørgens Sø og i søparken vil betyde, at træerne skal væk.
- Der er behov for lokale løsninger, hvor der er problemer med skybrud. Fx kunne man starte med forebyggende teknisk rådgivning til ejere af ejendomme.
- Vil skybrudsprojektet betyde, at der skal eksproprieres jord?
- Ladegårdsåen er et alternativ, men det skal ikke indebære mere plads til biltrafikken.
- Skybrudsvandet må kunne ledes til Østerbro og under Classensgade til havnen.
- Præsentationen på projektkontoret ved Kampmannsgade nærmer sig manipulation. Man skulle give sin holdning til kende i forhold til de tre scenarier i projektet, som kommunerne arbejder med. Det fjerde scenarie – at man ikke inddrager Sankt Jørgens Sø i skybrudsplanerne - burde have været med som alternativ.

- Et skybrud med afløb til Sankt Jørgens Sø vil føre en masse affald ud i søen.
- Reparation og udvidelse af kloaksystemet må være et alternativ.
- Der mangler respekt for fredninger.
- Begrebet "100 års-hændelser" kan ikke bruges. Hvis der forekommer skybrud 3 år i træk, vil der skulle gå flere hundrede år, før der atter kommer skybrud.
- Man skal afholde sig fra at bruge begrebet "merværdi". Det er et marxistisk udtryk, og drejer sig om varens merværdi, den værdi som kapitalisten tjener ved at give arbejderen en lavere løn end arbejdet er værd.
- Peblinge Sø må kunne bruges som reservoir. Den er ikke dyb.
- Det er paradoksalt, at kommunerne altid vil inddrage grønne og blå områder til bygge- og teknikprojekter, når det er sådanne områder, vi er glade for og som kommunerne profilerer sig på.
- Politikerne må på banen.
- Alt skal være billigt. Her bør man gå efter en dyrere løsning, nemlig en tunnellsøsnig.
- Vi skal ikke have et Costa Vesterbro eller en folkepark ved Sankt Jørgens Sø.
- Man må kunne bygge et bassin under Peblinge Sø, hvor vandet kan løbe ned ved skybrud.
- Peblinge Sø og Sortedam Sø må kunne rumme skybrudsvandet, så vandet kan ledes i Inderhavnen via Kastelgraven.
- Skybrudsvand er forurennet.
- Hvis skybrudsprojektet i Sankt Jørgens Sø bliver gennemført og vandstanden sænkes, hvordan vil forholdene så være på varme somre, hvor der sker en fordampning?
- Ud til Sankt Jørgens Sø ligger der fredede bygninger. Vil der ske noget med dem, hvis skybrudsprojektet gennemføres?

På borgermødet gav vi borgerne mulighed for at besvare et spørgeskema. Besvarelsene er vedlagt.

### **Lokaludvalgets holdning**

Udkastet til forundersøgelsesrapporten blev sendt til lokaludvalgets medlemmer den 10. september, så vi kunne tage stilling til den i vores møde den 13. september 2018. På grund af den korte frist for svar, har lokaludvalget ikke været i dybden med udkastet til forundersøgelsesrapporten, men:

- Vi har set på størrelsen af løftepumpestation og teknikhus, der vises i forundersøgelsesrapporten. Vi mener, at det vil blive for dominerende.
- Projektet og indgrebet i Sankt Jørgens Sø skal ses i lyset af, at vi taler om en 100 års-hændelse. Det er ikke proportionelt.
- Hvis skybrudsprojektet bliver gennemført og der etableres grønne områder, skal der ikke være andet på de grønne områder end fliser og græs. Projektet skal handle om skybrudssikring og ikke andet.
- Vi beder om svar på, om skybrudsvand er rent.
- Sankt Jørgens Sø er pga. dens fauna en særlig interessant sø.
- Vi savner en belysning af, hvordan Ladegårdsåen, Peblinge Sø og Sortedam Sø kan fungere som bassin ved skybrud, før vandet løber videre til Kastellet og Inderhavnen.
  - o Kan skybrudsvand fra Bispebjerg, Ydre Nørrebro og Nørrebro ledes i Ladegårdsåen?
  - o Kan Ladegårdsåen indrettes til forsinkelsesbassin?
  - o Kan der etableres tilstrækkeligt vandgennemstrømning ved Fredens Bro?

### ***Bekymringer ved projektet***

Inden vi kendte til udkastet til forundersøgelsesrapporten, besluttede vi på vores møde den 16. august 2018 at skrive til Teknik- og Miljøudvalget og Teknik- og Miljøforvaltningen om vores bekymringer ved projektet. Forvaltningen har kommenteret og svaret på vores henvendelse, men ikke desto mindre er her en opsummering af vores brev:

#### **1. Beskyt det vi har**

Skybrudsprojektet har store konsekvenser for plante- og dyrelivet i Sankt Jørgens Sø.

Selv om det eksisterende sømiljø konsekvent bliver omtalt som et kedeligt sted, der ingen attraktionsværdi har, når kommunen snakker om skybrudsprojektet, så er det eksisterende sømiljø meget værdifuldt og værdsat af københavnere og byens gæster.

Et skybrudsprojekt skal ikke ændre ved Sankt Jørgens Sø's form og funktion, særligt fordi det vil gå ud over oplevelsen af naturen i søen. De gældende frednings- og beskyttelsesbestemmelser for Sankt Jørgens Sø skal fastholdes.

Den bedste løsning er således at lede skybrudsvand fra oplandet direkte i havnen gennem et rør.

## 2. Eventuelle afledte konsekvenser

Sankt Jørgens Sø er et godt eksempel på et værdsat stilleområde i København, som der bliver stadig færre af som følge af trangen til at aktivere de offentlige byrum.

I den orientering, som Teknik- og Miljøforvaltningen gav lokaludvalget den 27. juni 2018, nævnte man ikke, hvad man vil med søen udover at skybrussikre den. Det ønsker vi et klart svar på, før man går videre med projektet

Offentligheden og politikerne skal vide, at prisen for et skybrudsprojekt i dette attraktive byrum kan ændre dets udtryk og anvendelse.

## 3. Processen

Lokaludvalgets mulighed for at få indsigt i projektet har indtil nu været begrænset.

Men Sankt Jørgens Sø er for vigtig for lokalområdet og for byen som helhed til, at man på denne måde begrænser muligheden for offentlig debat om projektet og begrænser muligheden for at foreslå alternative løsninger.

## 4. Spørgsmål

Vi har fået svar på en del af vores spørgsmål, men der er fortsat udeståender. Det vil nok være politikere, som skal forholde sig til vores spørgsmål og forvaltningens svar, hvorfor spørgsmål og svar bør med i det fremtidige beslutningsgrundlag for skybrudsprojektet.

- På hvilken måde kan Åben Ladegårdsåen-projektet rent teknisk indgå i en løsning? Hvad vil det koste?

- Hvordan vil man efter et skybrud genoprette renhed og hygiejne i Sankt Jørgens Sø? - et skybrud vil jo ikke indeholde rent vand. Hvad vil det koste?
- At Teknik- og Miljøforvaltningen får stillet en bunden opgave, der udelukkende omfatter overfladeløsninger vedr. Sankt Jørgens Sø indikerer, at man har yderligere planer for søen end blot skybrudssikring - sådan som vi tidligere har set illustreret. Hvad forestiller kommunen sig, at søen og søparken skal anvendes til?
- Vi beder om gode begrundelser for at arbejde med omkostningstunge løsninger som scenarie 1 og 2, udover at undgå de ved scenarie 3 nødvendige pumpestationer. Vi taler trods alt om sikring mod 100 års-hændelser.
- Endelig ønsker vi, at oplysninger om omkostningerne ved
  - en rørledning til Inderhavnen
  - underjordiske bassiner eller bassiner under Søerne, som kan håndtere de forventede vandmængder

indgår i det fremtidige beslutningsgrundlag, velvidende at disse løsninger er dyrere. Men det skal holdes op i mod, at man dermed redder et stykke enestående natur midt i byen, som rigtig mange københavnere og turister har glæde af.

### ***Økonomien***

Efter borgermødet den 18. september 2018 har flere lokaludvalgsmedlemmer bedt om oplysninger

- om HOFORs rolle i projektet og ikke mindst i den alternative løsning til en overfladeløsning, nemlig rørledningen. Umiddelbart virker det som om, at overfladeløsningen er valgt, fordi HOFOR ikke vil være med til at betale for skybrudsprojektet. Er det rigtigt forstået?
- om fordelingen af udgifterne til de tre scenarier, der fremgår af udkastet til forundersøgelserapporten, mellem Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune. Hvordan er fordelingen og hvad baseres den på?

Umiddelbart vurderer vi, at skybrudsprojektet – uanset hvilket scenarie vi taler om - vil være til størst gavn for borgerne i Frederiksberg Kommune; altså, at en sø i Københavns Kommune bliver løsningen på et problem i Frederiksberg Kommune.

### **Afsluttende bemærkning**

Som det fremgår ovenfor, er lokaludvalget og de borgere, vi har talt med, meget skeptiske overfor planen om at inddrage Sankt Jørgens Sø i skybrudsplanlægningen, fordi den har så stor rekreativ og kulturhistorisk værdi.

Dertil kommer, at de tre scenarier, som man har arbejdet på i udkastet til forundersøgelsesrapporten, ikke giver indtryk af, at der er tale om et samarbejde imellem Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune. Med andre ord: Hvis Sankt Jørgens Sø skal inddrages i skybrudsplanlægningen, bør en løsning dække begge kommuner - økonomisk, teknisk og æstetisk.

Med venlig hilsen

Bent Lohmann,  
formand